

**Тернопільська обласна рада
Департамент освіти і науки Тернопільської обласної військової адміністрації
Фаховий коледж Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної
академії ім. Тараса Шевченка**

***Циклова комісія трудового навчання та технологій
і образотворчого мистецтва***

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора
з навчально-виховної роботи
Лариса РАЦ
« 31 » серпня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методика навчання образотворчому мистецтву

Освітньо-професійний ступінь **фаховий молодший бакалавр**
Галузь знань **01 Освіта / Педагогіка**
Спеціальність **014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво)**
Освітньо-професійна програма **Середня освіта (Образотворче мистецтво)**

Гуменюк Б. О., Погонєць І. В. Методика навчання образотворчому мистецтву: робоча програма навчальної дисципліни для здобувачів фахової передвищої освіти галузі знань 01 Освіта/ Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта (Образотворче мистецтво). Кременець, 2022. 20 с.

Розробники:

Погонєць Іванна Василівна – кандидат педагогічних наук, викладач циклової комісії трудового навчання та технологій і образотворчого мистецтва Фахового коледжу Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка.

Гуменюк Богдана Олександрівна – викладач циклової комісії трудового навчання та технологій і образотворчого мистецтва Фахового коледжу Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка.

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії трудового навчання та технологій і образотворчого мистецтва (протокол № 1 від 31 серпня 2022 р.).

Голова циклової комісії трудового навчання та технологій і образотворчого мистецтва

Віталій ПИСАРЕНОК

1. Вступ

Образотворче мистецтво виконує важливу роль у художньо-естетичному вихованні школярів, формуванні всебічно розвиненої особистості. Курс «Методика навчання образотворчому мистецтву» має на меті формування у здобувачів фахової передвищої освіти відповідних фахових навичок, необхідних для виконання діяльності педагога, набуттю практичних умінь та навичок основ педагогічного малюнка, методики викладання образотворчого мистецтва, принципів організації художньо-творчої діяльності на уроках образотворчого мистецтва.

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Методика навчання образотворчому мистецтву» складена для навчання здобувачів освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» відповідно до освітньо-професійної програми Середня освіта (Образотворче мистецтво) з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво).

2. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни		
Кількість кредитів ECTS:– 6	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Нормативна		
Змістових модулів – 7	Спеціальність 014 Середня освіта (Образотворче мистецтво)	Рік підготовки:		
		2-й	3-й	
Загальна кількість годин – 180	Освітньо-професійна програма Середня освіта (Образотворче мистецтво)	Семестр		
		4-й	5-й	6-й
		Лекції		
		22 год.	16 год.	22 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2; 2; 2 самостійної роботи здобувача – 1,15; 1,75; 1	Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр	Семінарські		
		16 год.	16 год.	18 год.
		Самостійна робота		
		22 год.	28 год.	20 год.
		Вид контролю: екзамен – 6-й семестр		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить для денної форми навчання – 61,11% до 38,9%.

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Методика навчання образотворчому мистецтву» є формування у майбутніх учителів образотворчого мистецтва здатності до організації процесу художнього навчання учнів на уроках мистецтва (образотворчого мистецтва) в закладах загальної середньої освіти.

Основні завдання курсу:

- свідоме оволодіння здобувачами фахової передвищої освіти теоретичними знаннями з проблем методики навчання образотворчому мистецтву;
- усвідомлене засвоєння завдань, змісту, форм та методів навчання образотворчому мистецтву учнів різних вікових груп;
- набуття здобувачами теоретичних знань, практичних вмінь та навичок, необхідних у реалізації виховних та художньо-розвиваючих можливостей занять образотворчим мистецтвом, пов'язаних з формуванням моральних якостей особистості та з завданням її естетичного виховання; кваліфікованого керівництва художньо-творчою діяльністю школярів;
- набуття студентською молоддю умінь проектувати, організовувати і реалізовувати пізнавальні, розвивальні та виховні аспекти педагогічної взаємодії на уроках образотворчого мистецтва у закладах загальної середньої освіти;
- формувати майстерність творчо використовувати в мистецько-освітній діяльності надбань педагогіки, класичних і сучасних педагогічних досліджень з образотворчого мистецтва, новаторських ідей;
- розвивати самостійність та творчі здібності майбутніх учителів образотворчого мистецтва;
- формувати у здобувачів фахової передвищої мистецько-педагогічної освіти позитивну мотивацію до вивчення курсу і майбутньої професійної діяльності;
- забезпечити професійну готовність майбутніх педагогів-митців до створення умов для особистісного розвитку учнів, формування у школярів художньої культури, естетичного досвіду, емоційно-ціннісного ставлення до українського та світового образотворчого мистецтва;

Курс «Методика навчання образотворчому мистецтву» спрямований на формування у здобувачів фахової передвищої освіти таких професійних **компетентностей**:

ЗК2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК5 Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК6 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК7 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

СК1 Здатність враховувати в освітньому процесі вікові особливості учнів.

СК2 Здатність до використання предметних знань в освітньому процесі.

СК3 Здатність до інтеграції предметних знань з різних освітніх галузей.

СК4 Здатність до добору й застосування доцільних форм, методів, технологій та засобів навчання.

СК6 Здатність до формування мотивації та організації пізнавальної діяльності учнів.

СК7 Здатність до спілкування з батьками, колегами, іншими фахівцями з метою педагогічного супроводу.

СК8 Здатність до забезпечення сприятливих умов в освітньому середовищі для кожного учня відповідно до його індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів.

СК9 Здатність до планування освітнього процесу в межах посадових обов'язків.

СК10 Здатність до організації процесу навчання, виховання та розвитку здобувачів освіти.

СК11 Здатність до використання освітніх інновацій у професійній діяльності.

СК12 Здатність до моніторингу педагогічної діяльності та визначення власних професійних потреб.

СК15 Здатність до попередження булінгу та протидії різними проявами насильства.

СК16 Здатність розуміти основи образотворчої грамоти, аналізувати історичні етапи розвитку образотворчого мистецтва, художні твори; використовувати спеціальну термінологію; усвідомлювати значення образотворчого мистецтва у вихованні учнівської молоді.

СК17 Здатність до оволодіння методологією образотворчої діяльності й засвоєння основ художньої майстерності.

СК19 Здатність добирати ефективні для художньо-творчого розвитку учнів форми, методи, засоби і технології студіювання образотворчого мистецтва.

СК20 Здатність до організації, проведення й оцінки результативності навчальних практик, виховних заходів та виставок творів образотворчого мистецтва.

СК 21 Здатність до здійснення дослідницької і навчально-пізнавальної діяльності та презентації її результатів.

Програмні результати навчання

РН1 Здійснювати професійну діяльність державною мовою як усно, так і письмово.

РН2 Застосовувати ефективні моделі міжособистісної комунікації як в професійній діяльності, так і поза її межами.

РН3 Аналізувати можливості професійного розвитку з урахуванням умов педагогічної діяльності та індивідуальних запитів і потреб.

РН4 Враховувати вікові особливості учнів в освітньому процесі для забезпечення його ефективності.

РН5 Забезпечувати досягнення результатів навчання, визначених Державними стандартами освіти та типовими освітніми програмами.

РН6 Застосовувати між предметні зв'язки та інтеграцію змісту різних освітніх галузей в освітньому середовищі.

РН8 Сприяти формуванню мотивації учнів до навчання.

РН9 Використовувати ефективні форми, засоби і стратегії комунікації з батьками, колегами, іншими фахівцями.

РН10 Планувати освітній процес залежно від мети, індивідуальних особливостей учнів, специфіки діяльності закладу освіти.

РН11 Застосовувати інновації у професійній діяльності.

РН12 Оцінювати власну педагогічну діяльність відповідно до визначених критеріїв.

РН13 Формувати в учнів здатність до конструктивної міжособистісної взаємодії.

РН15 Застосовувати основні стратегії поведінки щодо попередження булінгу та протидії різним проявам насильства

РН16 Володіти теоретико-методичними знаннями у галузі образотворчого мистецтва, принципами та закономірностями організації навчання образотворчому мистецтву в закладах загальної середньої освіти.

РН17 Уміти застосовувати у професійній та творчій діяльності художні техніки і матеріали образотворчого мистецтва та володіти основами художньої майстерності.

РН18 Уміти розвивати творчу уяву, образне мислення та художній смак учнів.

РН21 Уміти здійснювати дослідницьку і навчально-пізнавальну діяльність у сферах психології, педагогіки, методики навчання образотворчого мистецтва та використовувати її результати у професійній діяльності.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Історичний огляд методів навчання малюванню

Тема 1. Вступ. Історія виникнення та розвитку методів навчання малювання у давнину. Доісторичний період.

Первісне мистецтво. Виникнення та особливості розвитку образотворчого мистецтва в первісному суспільстві. Розписи, рельєфні зображення на стінах печер, мотиви, особливості зображення у різні епохи первісного мистецтва. Перші скульптурні твори. Менгіри, дольмени, кромлехи.

Тема 2. Методи навчання образотворчому мистецтву древніх цивілізацій (Єгипет, Греція, Рим).

Методи викладання образотворчого мистецтва в Стародавньому Єгипті. Початок теоретичного обґрунтування малювання. Специфіка зображення фігури людини.

Методи викладання образотворчого мистецтва в Стародавній Греції (Ефеська, Сікіонська, Фіванська школи). «Людина – мірило всіх речей». Реалістичне зображення людини, вивчення пропорцій.

Методи викладання образотворчого мистецтва у Стародавньому Римі. Копіювання з зразків, механічне повторення прийомів роботи.

Тема 3. Особливості навчання малюванню в Середньовіччі та епоху Відродження.

Мистецька освіта і методи навчання малюванню в епоху Середньовіччя. Відхід від традицій реалістичного мистецтва, використання зразків. Переважання релігійних сюжетів. Мистецька освіта і методи викладання у добу Відродження. Художники епохи Відродження і їх внесок у методику викладання малювання (Ченніно Ченніні, Альберті, Леонардо да Вінчі, Альбрехт Дюрер, Мікеланджело. «Метод обрубковки» та «Метод завіси»). Відродження, прагнення до реалістичного мистецтва: вивчення пропорцій, перспективи, пластичної анатомії, рисунку і живопису. Наукове обґрунтування теорії мистецтва та методики навчання мистецтву.

Тема 4. Розвиток мистецької освіти і методи викладання малювання у Європі у період XVI–XIX століть. Мистецька освіта і образотворче мистецтво в Україні XIX–XX ст.

Академічна система художньої освіти в XVI - XII століттях (Педагогічні ідеї Я. А. Коменського, Д. Локка, Ж. Ж. Руссо, Гете). Роль І.Г. Песталоцці у становленні малювання як загальноосвітнього предмета. Учні та послідовники І. Г. Песталоцці (П. Шмід, брати Дюпюї). Вклад у розвиток методів навчання малювання І. Д. Прейслера, Г. А. Гіппіуса. Академії мистецтв і школи образотворчого мистецтва у Європі. Мистецька освіта і образотворче мистецтво в Україні XIX – XX ст.

Тема 5. Сучасні форми і методи навчання образотворчому мистецтву. Інтерактивні методи навчання. Форма організації навчання. Поняття про методи навчання образотворчого мистецтва та їх класифікація. Зміст методів навчання образотворчого мистецтва за джерелом передачі та характером сприйняття інформації.

Змістовий модуль 2. Професійна спрямованість учителя образотворчого мистецтва

Тема 6. Мета і завдання викладання образотворчого мистецтва в ЗЗСО. Значення занять образотворчим мистецтвом для розумового розвитку учня, естетичного, художнього, сенсорного виховання. Мета вивчення

навчального предмета «Образотворче мистецтво». Методи навчання учнів образотворчої діяльності

Тема 7. Зміст занять з образотворчого мистецтва в ЗЗСО. Урок як основна форма організації навчальної роботи. Зміст занять з образотворчого мистецтва в школі. Особливості уроку образотворчого мистецтва в школі. Урок як основна форма організації навчальної роботи. Класифікація уроків. Структурні елементи уроку. Особливості уроку образотворчого мистецтва в школі. Сучасні вимоги до уроку (дидактичні, організаційні, психологічні, етичні, гігієнічні).

Тема 8. Основні дидактичні принципи методики викладання образотворчого мистецтва. Основні дидактичні принципи методики викладання образотворчого мистецтва. Специфічні принципи мистецького навчання.

Роль принципів дидактики у навчально-виховному процесі з образотворчого мистецтва.

Тема 9. Психологія образотворчої діяльності школярів різного віку.

Значення образотворчої діяльності для психічного розвитку дитини. Етапи образотворчості дитини. Знакова функція малювання дитини. Сміслові навантаження дитячих малюнків. Тенденції в розвитку дитячого малюнка.

Змістовий модуль 3. Матеріально-технічне забезпечення

Тема 10. Кабінет образотворчого мистецтва і його обладнання.

Значення кабінету образотворчого мистецтва. Обладнання предметного кабінету образотворчого мистецтва. Художнє оформлення кабінету.

Тема 11. Використання технічних засобів навчання на уроках образотворчого мистецтва. Види технічних засобів навчання. Особливості використання технічних засобів навчання та значення їх у проведенні уроку образотворчого мистецтва.

Змістовий модуль 4. Навчально-методичне забезпечення

Тема 12. Програма образотворчого мистецтва. Календарно-тематичне планування на навчальний рік.

Програма образотворчого мистецтва. Рекомендовані форми організації освітнього процесу та види навчальних занять. Календарно-тематичне планування. Вимоги до календарно-тематичного плану.

Тема 13. Структура уроку. Складання плану-конспекту уроку.

Структура і обладнання уроків образотворчого мистецтва. Організація уроку. Пояснення нового завдання. Практична робота учнів.

Тема 14. Розробка наочного матеріалу відповідно до навчальних тем (методичних таблиць, роздаткових матеріалів тощо). Демонстраційні матеріали, їх значення у навчанні образотворчого мистецтва. Предметні наочні посібники, моделі, муляжі. Твори мистецтва образотворчого, музичного, роботи учнів. Методичні таблиці.

Змістовий модуль 5. Навчальні заняття різних типів

Тема 15. Типи навчальних занять з образотворчого мистецтва. Типи уроків та їх основні компоненти. Методи, що відповідають окремим урокам.

Тема 16. Особливості проведення занять гуртка. Гурткова робота з образотворчого мистецтва у школі. Суть, мета, завдання гурткової діяльності. Види гуртків за змістом.

Тема 17. Облік успішності школярів. Важливість оцінювання учнівських робіт у навчанні образотворчому мистецтву. Види обліку успішності. Критерії оцінювання робіт школярів.

Тема 18. Педагогічний малюнок на класній дошці. Педагогічний малюнок, його призначення. Види педагогічного малюнку.

Змістовий модуль 6. Методика проведення уроків образотворчого мистецтва

Тема 19. Образотворчо-естетичне виховання школярів у контексті реалізації ідей концепції «Нова українська школа». Естетичне виховання особистості як актуальна проблема сучасної освіти. Вивчення інтегрованого курсу «Мистецтво» у 5-6 класах Нової української школи.

Тема 20. Методика проведення занять у початковій (1-4) та середній (5-7) школі. Мета, зміст початкової освіти. Методика проведення занять малювання у початкових класах. Проведення занять з образотворчого мистецтва у 5-7 класах.

Тема 21. Навчальна проблема «форма (пропорції, конструкція, об'єм)». Правила зображення форми предметів. Співрозмірність предметів, пропорції. Силуетне зображення та способи його виконання у початкових класах. Симетрична монотипія. Основні етапи побудови лінійного малюнка. Зображення тварин. Основні пропорції тіла людини.

Тема 22. Вивчення особливостей зображення простору. Лінійна і повітряна перспектива. Особливості зображення простору на площині. Закони лінійної і повітряної перспективи.

Тема 23. Вивчення основ композиції. Поняття «Композиція» та його різні значення. Місце і роль композиції у вихованні вчителя образотворчого мистецтва. Значення композиції у вивченні образотворчого мистецтва. Композиційні закони, принципи, засоби і прийоми. Засоби композиції. Види композиції.

Тема 24. Вивчення основ кольорознавства. Розвиток в учнів почуття кольору. Поняття про колір. Хроматичні та ахроматичні кольори. Характеристики кольору: Кольоровий тон, світлота, насиченість. Розвиток в учнів почуття кольору. Кольоровий спектр. Контрастні та нюансні кольори. Кольорові гармонії.

Тема 25. Зображення людини і тварин на уроках образотворчого мистецтва. Зображення фігури людини на уроках образотворчого мистецтва.

Зображення тварин. Методика зображення тварин на уроках образотворчого мистецтва.

Тема 26. Ліплення та скульптура в шкільному курсі образотворчого мистецтва. Поняття скульптури, об'єм, форма, фактура. Рельєф, кругла скульптура. Методика виконання зображень в об'ємі на уроках образотворчого мистецтва.

Тема 27. Декоративно-прикладне мистецтво та художнє конструювання в шкільному курсі образотворчого мистецтва. Завдання декоративно-ужиткового мистецтва. Ознайомлення учнів з поняттям декоративно-ужиткового мистецтва, художнього конструювання. Декоративна діяльність на уроках образотворчого мистецтва.

Тема 28. Використання в роботі з учнями різних матеріалів і технік. Техніки нетрадиційного малювання. Монотипія, набризк, кляксографія, ниткографія, гратографія, ебру тощо.

Змістовий модуль 7. Позакласна і позашкільна робота з образотворчого мистецтва

Тема 29. Особливості позакласної і позашкільної роботи з образотворчого мистецтва. Позакласна і позашкільна робота з образотворчого мистецтва. Роль і місце образотворчого мистецтва в позакласній та позашкільній роботі. Ефективність і доцільність проведення позакласних та позашкільних занять з образотворчого мистецтва. Суть, мета і завдання позакласної роботи з образотворчого мистецтва. Методи роботи з гуртківцями. Програма позакласних занять з образотворчого мистецтва. Художня школа як вид позашкільної роботи. Будинок дитячої творчості. Методика роботи з дітьми в умовах позашкільної та позакласної діяльності педагога.

Факультативні курси. Гуртки. Методичне забезпечення. Складання планів-конспектів занять. Розробка наочних матеріалів.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
лекц.		сем.	Практ	лаб.	с. р.	
Змістовий модуль 1. Історичний огляд методів навчання образотворчому мистецтву						
Тема 1. Вступ. Історія виникнення та розвитку методів навчання малювання у давнину. Доісторичний період.	5	2	1			2
Тема 2. Методи навчання образотворчому мистецтву древніх цивілізацій (Єгипет, Греція, Рим).	5	2	1			2
Тема 3. Особливості навчання малюванню в Середньовіччі та епоху Відродження.	5	2	1			2
Тема 4. Розвиток мистецької освіти і методи викладання малювання у Європі у період XVI – XIX століть. Мистецька освіта і образотворче мистецтво в Україні XIX – XX ст.	10	4	3			3
Тема 5. Сучасні форми і методи навчання образотворчому мистецтву.	6	2	2			2

Разом за змістовим модулем 1	31	12	8			11
Змістовий модуль 2. Професійна спрямованість учителя образотворчого мистецтва						
Тема 6. Мета і завдання викладання образотворчого мистецтва в закладах загальної середньої освіти	6	2	2			2
Тема 7. Зміст занять з образотворчого мистецтва в школі. Урок як основна форма організації навчальної роботи.	12	4	4			4
Тема 8. Основні дидактичні принципи методики викладання образотворчого мистецтва.	6	2	1			3
Тема 9. Психологія образотворчої діяльності школярів різного віку.	5	2	1			2
Разом за змістовим модулем 2.	29	10	8			11
Разом за 4-й семестр	60	22	16			22
Змістовий модуль 3. Матеріально-технічне забезпечення з образотворчого мистецтва						
Тема 10. Кабінет образотворчого мистецтва і його обладнання.	6	2	1			3
Тема 11. Використання технічних засобів навчання на уроках	6	2	1			3

образотворчого мистецтва.						
Разом за змістовим модулем 3.	12	4	2			6
Змістовий модуль 4. Навчально-методичне забезпечення з образотворчого мистецтва						
Тема 12. Програма образотворчого мистецтва. Календарно-тематичне планування на навчальний рік.	7	2	2			3
Тема 13. Структура уроку. Складання плану-конспекту уроку.	7	2	2			3
Тема 14. Використання демонстраційних матеріалів у процесі навчання образотворчого мистецтва	7	2	2			3
Разом за змістовим модулем 4.	21	6	6			9
Змістовий модуль 5. Навчальні заняття з образотворчого мистецтва						
Тема 15. Типи навчальних занять з образотворчого мистецтва.	7	2	2			3
Тема 16. Особливості проведення занять гуртка.	6	1	2			3
Тема 17. Облік успішності школярів.	6	1	2			3
Тема 18. Педагогічний малюнок на класній дошці.	8	2	2			4

Разом за змістовим модулем 5.	27	6	8			13
Разом за 5-й семестр.	60	16	16			28
Змістовий модуль 6. Методика проведення уроків образотворчого мистецтва						
Тема 19. Образотворчо-естетичне виховання школярів у контексті реалізації ідей концепції «Нова українська школа».	6	2	2			2
Тема 20. Методика проведення занять у початковій та середній школі	6	2	2			2
Тема 21. Навчальна проблема «форма (пропорції, конструкція, об'єм)».	6	2	2			2
Тема 22. Вивчення особливостей зображення простору. Лінійна і повітряна перспектива.	6	2	2			2
Тема 23. Вивчення основ композиції.	5	2	1			2
Тема 24. Вивчення основ кольорознавства. Розвиток в учнів почуття кольору.	5	2	1			2
Тема 25 Зображення людини і тварин на уроках образотворчого мистецтва.	6	2	2			2
Тема 26. Ліплення та скульптура в шкільному	4	2	1			1

курсі образотворчого мистецтва.						
Тема 27. Декоративно - прикладне мистецтво та художнє конструювання в шкільному курсі образотворчого мистецтва.	4	2	1			1
Тема 28. Використання в роботі з учнями різних матеріалів і технік.	6	2	2			2
Разом за змістовим модулем 6	54	20	16			18
Змістовий модуль 7. Позакласна і позашкільна робота з образотворчого мистецтва						
Тема 29 Особливості позакласної і позашкільної роботи з образотворчого мистецтва. Факультативні курси. Гуртки. Методичне забезпечення. Складання планів-конспектів занять. Розробка наочних матеріалів.	6	2	2			2
Разом за змістовим модулем 7.	6	2	2			2
Разом за 6-й семестр.	60	22	18			20
Разом годин за навчальним планом.	180	60	50			70

6. Теми семінарських (практичних)занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ. Історія виникнення та розвитку методів навчання малювання у давнину. Доісторичний період.	1
2	Методи навчання образотворчому мистецтву древніх цивілізацій (Єгипет, Греція, Рим).	1
3	Особливості навчання малюванню в Середньовіччі та епоху Відродження. Розвиток образотворчого мистецтва в ХУІІ-ХІХ ст. у Західній Європі.	1
4	Методи навчання малюванню у ХІХ–ХХ ст. вплив мистецьких течій та діяльності провідних мистецьких шкіл.	3
5	Сучасні форми і методи навчання образотворчому мистецтву.	2
6	Мета і завдання викладання образотворчого мистецтва в загальноосвітній школі.	2
7	Зміст занять з образотворчого мистецтва в школі. Урок як основна форма організації навчальної роботи.	4
8	Основні дидактичні принципи методики викладання образотворчого мистецтва.	1
9	Психологія образотворчої діяльності школярів різного віку.	1
10	Кабінет образотворчого мистецтва і його обладнання.	1
11	Використання технічних засобів навчання на уроках образотворчого мистецтва.	1
12	Програма образотворчого мистецтва. Календарно-тематичне планування на навчальний рік.	2
13	Структура уроку. Складання плану-конспекту уроку.	2
14	Розробка наочного матеріалу відповідно до навчальних тем (методичних таблиць, роздаткових матеріалів тощо).	2
15	Типи навчальних занять з образотворчого мистецтва.	2
16	Особливості проведення занять гуртка.	2
17	Облік успішності школярів.	2
18	Педагогічне малювання на класній дошці.	2
19	Образотворчо-естетичне виховання школярів у контексті реалізації ідей концепції «Нова українська школа»	2
20	Методика проведення занять у початковій та середній школі.	2
21	Навчальна проблема «форма (пропорції, конструкція, об'єм)».	2
22	Вивчення особливостей зображення простору. Лінійна і	2

	повітряна перспектива.	
23	Вивчення основ композиції.	1
24	Вивчення основ кольорознавства. Розвиток в учнів почуття кольору.	1
25	Зображення людини і тварин на уроках образотворчого мистецтва.	2
26	Ліплення та скульптура в шкільному курсі образотворчого мистецтва.	1
27	Декоративно - прикладне мистецтво та художнє конструювання в шкільному курсі образотворчого мистецтва.	1
28	Використання в роботі з учнями різних матеріалів і технік.	2
29	Особливості позакласної і позашкільної роботи з образотворчого мистецтва. Факультативні курси. Гуртки. Методичне забезпечення. Складання планів-конспектів занять. Розробка наочних матеріалів.	2
Всього годин		50

7. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Питання для самостійного опрацювання, практичні завдання	Кількість годин
1	Опрацювати визначену науково-педагогічну літературу щодо проблем методичної підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва	2
2	Сутність понять «естетичне» та «художнє» виховання; завдання та шляхи здійснення естетичного та художнього виховання.	2
3	Проаналізувати особливості навчання малюванню в Середньовіччі та епоху Відродження.	2
4	Підібрати цитати відомих педагогів митців про важливість образотворчого мистецтва та його виховний вплив	3
5	Проаналізувати і законспектувати провідні європейські системи навчання образотворчому мистецтву	2
6	Образотворче мистецтво як засіб естетичного та художнього розвитку школярів. Інші виховні можливості та загально розвиваючі задачі уроків образотворчого мистецтва.	2
7	Виконати аналіз уроку образотворчого мистецтва.	4
8	Дидактичні ігри на уроках образотворчого мистецтва.	3
9	Розвиток здібностей до малювання у дітей (дошкільного віку, підліткового віку (у зв'язку з образотворчою діяльністю та керівництвом нею).	2

10	Законспектувати та проаналізувати базові поняття і терміни, які мають засвоїти школярі на уроках образотворчого мистецтва.	3
11	Створити мультимедійну презентацію на тему: «Особливості образотворчого мистецтва як предмета, що формує мистецький світогляд школяра і роль педагога-художника в цьому процесі».	3
12	Аналіз програми образотворчого мистецтва. Зв'язок образотворчого мистецтва з іншими учбовими дисциплінами. Складання календарно-тематичного планування на навчальний рік.	3
13	Специфіка уроку образотворчого мистецтва. Скласти план-конспект уроку.	3
14	Методика використання наочності, технічних засобів та сучасних комп'ютерних технологій в процесі навчально-виховної роботи з образотворчого та декоративного мистецтва.	3
15	Створити мультимедійну презентацію на тему: «Естетичне сприйняття дійсності на уроках образотворчого мистецтва, місце у програмі даного виду діяльності, її виховна значимість»	3
16	Специфіка уроків-бесід, їх значення у формуванні естетичних ідеалів школярів.	3
17	Оцінка дитячої творчої роботи. Розуміння оцінки дитячої творчості (в широкому та вузькому змісті). Загально педагогічні вимоги до оцінки дитячої роботи. Практична організація оцінки та аналізу дитячих робіт.	3
18	Особливості педагогічного малюнку, його роль у підвищенні ефективності проведення уроків образотворчого мистецтва.	4
19	Опрацювати концепцію «Нова українська школа».	2
20	Аналіз професійної діяльності вчителів - новаторів Тернопільської області, використання їх досвіду образотворчого мистецтва.	2
21	Розділ «Форма (пропорції, конструкція)» в курсі образотворчого мистецтва в початкових класах.	2
22	Виконання наочності за темами програми образотворчого мистецтва. Лінійна і повітряна перспектива.	2
23	Композиційна діяльність на уроках образотворчого мистецтва. Розвиток у учнів композиційного чуття та мислення в процесі навчання образотворчому мистецтву.	2

24	Виконання наочності за темами програми образотворчого мистецтва. Вивчення основ кольорознавства.	2
25	Виконання наочності за темами програми образотворчого мистецтва. Зображення людини і тварин на уроках образотворчого мистецтва.	2
26	Виконання наочності за темами програми образотворчого мистецтва. Ліплення на уроках образотворчого мистецтва.	1
27	Декоративно-прикладна діяльність в курсі образотворчого мистецтва в школі.	1
28	Нетрадиційні матеріали і техніки для занять образотворчого мистецтва, їх характерні виражальні можливості і особливості.	2
29	Позакласна та позашкільна робота з образотворчого мистецтва. Креативні факультативи та гуртки.	2
	Разом	70

8. Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти під час самостійної роботи на семінарських (практичних) заняттях

1-2 бали – здобувач фахової передвищої освіти володіє елементарними теоретичними знаннями, його відповіді правильні, але недостатньо осмислені; завдання для самостійної роботи виконує на низькому рівні, з неточностями; робить помилки в застосуванні основ образотворчої грамоти.

3 бали – здобувач фахової передвищої освіти на середньому рівні володіє теоретичними знаннями, його відповіді повні, але з деякими неточностями; здатний до виконання практичних завдань, однак не в повному обсязі, з помилками.

4 бали – здобувач фахової передвищої освіти володіє системними знаннями та здатністю до їх практичного застосування; правильно або з незначними помилками та в повному обсязі виконує практичні завдання.

5 балів – здобувач фахової передвищої освіти на високому рівні володіє теоретичними знаннями та здатний до їх творчого практичного використання; правильно виконує практичні завдання; активно працює над підвищенням рівня своєї професійної компетентності.

9. Методи навчання

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності: лекція (лекція-інформація, проблемна лекція, лекція-дискусія, лекція-демонстрація, лекція-візуалізація), практичні заняття, бесіда, розповідь, практичні та дослідні роботи, самостійна робота, спостереження, аналіз,

синтез, індукція, дедукція, узагальнення, брейнсторм, метод проєктів, художньо-педагогічний аналіз творів образотворчого мистецтва тощо.

2. Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: стимулювання обов'язку і відповідальності у навчанні, опора на життєвий і професійний досвід здобувачів, створення відчуття успіху у навчанні.

10. Методи контролю

Поточний контроль: усне опитування (індивідуальне, фронтальне, групове), практичні заняття, перевірка виконання здобувачами завдань самостійної роботи.

Підсумковий контроль: екзамен у 6-ому семестрі.

11. Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти з навчальної дисципліни «Методика навчання образотворчому мистецтву»

Оцінку «5», «відмінно» – заслуговує здобувач фахової передвищої освіти, який на високому рівні володіє теоретико-методологічними знаннями у сфері навчання образотворчому мистецтву учнів початкових та середніх класів. Уміє максимально використовувати у педагогічній діяльності набуті знання і практичні уміння, успішно розв'язує проблеми особистісного розвитку учнів, формування у школярів образотворчої грамоти, естетичного досвіду та смаку, емоційно-ціннісного ставлення до українського та світового образотворчого мистецтва. Виявляє високий рівень світосприйняття і світовідчуття мистецького мислення, потребу в художньо-педагогічній діяльності, самовдосконаленні. Демонструє готовність до ефективного здійснення навчання образотворчого мистецтва в закладах загальної середньої освіти.

Оцінку «4», «добре» – заслуговує здобувач фахової передвищої освіти, який володіє навчально-програмовим матеріалом у процесі розв'язання творчих завдань з курсу, однак допускає термінологічні помилки, не завжди логічно використовує теоретичні знання. Virізняється стандартністю художньо-педагогічного мислення. Потребує вдосконалення умінь та навичок, здобутих під час вивчення навчальної дисципліни, розвитку рівня професійної мотивації.

Оцінку «3», «задовільно» – здобувач фахової передвищої освіти, який виявляє знання і розуміння основних аспектів проблеми навчання образотворчому мистецтву школярів, проте вони недостатньо глибокі та осмислені. Інколи демонструє алогічність у відтворенні навчального матеріалу. Виявляє вміння частково аналізувати теоретичні аспекти проблем навчання образотворчому мистецтву школярів, проте робить неточні висновки. Не вміє застосувати здобуті знання для вирішення образотворчо-

педагогічних проблем, які виникають у процесі здійснення навчальної діяльності.

Оцінку «2», «незадовільно» – заслуговує здобувач фахової передвищої освіти, який фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення навчальної дисципліни. Демонструє елементарні знання теоретичного матеріалу. Не здобув практичних умінь і навичок, необхідних для образотворчо-освітньої діяльності в закладах загальної середньої освіти. Не вміє логічно мислити і висловлювати свою думку.

12. Методичне забезпечення

Навчально-методичне забезпечення, періодичні видання, методичні посібники, мультимедійні презентації за змістом тем, наочний матеріал (зразки робіт студентів, фото, таблиці, каталоги, альбоми, плакати).

13. Рекомендована література

Базова

1. Гнатюк М. В. «Образотворче мистецтво : методика викладання». для студентів спец. «Початкова освіта». Івано-Франківськ : ПНУ, 2008. 32 с.
2. Закон України «Про повну загальну середню освіту» Стаття 17. Оцінювання результатів навчання учнів та їх атестація
3. Інструкція з ведення класного журналу учнів 5-11(12)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів (наказ МОН від 03.06.2008 N 496)
3.1. Основними видами оцінювання навчальних досягнень учнів є поточне та підсумкове (тематичне, семестрове, річне).
4. Кардашов, В. М. Художньо-творчий розвиток особистості: теоретичний та методичний виміри : монографія. 2-е вид., доп. Мелітополь : ТОВ «ВД ММД», 2009. 264 с.
5. Климова, Л. В. Ланіна І. В. Образотворче мистецтво. 2 кл.: плани-конспекти. Харків : Ранок, 2006. 95 с.
6. Ковальов, О. Є. Образотворче мистецтво, 1-7 класи: навч. посібник Суми : Універсальна книга, 2019. 318 с.
7. Кравич, Д. П., Овсійчук В. А., Черепанова С. О. Українське мистецтво у 3-х ч. : навч. посібник для студентів ВНЗ. Ч. 1. Львів: Світ, 2003. 256 с.
8. Красовська, О. О. Образотворче мистецтво з методикою викладання у початковій школі : навч. Посібник. Львів : «Новий Світ-2000», 2020. 292 с.
9. Масол Л. Виховний потенціал мистецтва – джерело освітніх інновацій. Мистецтво та освіта. 2001. Вип. № 1. С. 2-5.
10. Мистецтво: навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів (1-4 класи). URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna->

serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli (дата звернення: 10.07.2022 р.).

11. Мистецтво: навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів (5-9 класи). URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli> (дата звернення: 10.07.2022 р.).

12. Ничкало Н. Мистецтво розвитку особистості. Чернівці: Зелена Буковина, 2007. 255 с.

13. Нова Українська школа: концептуальні засади реформування середньої школи. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf> (дата звернення: 20.07.2022 р.).

14. Образотворче мистецтво 1-7 класи: навч.-метод. посібник для вчителів / Г. А. Полякова, Л. І. Божко, О. О. Лейбіна та ін. Харків : Скорпион, 2001. 160 с.

15. Падалка Г. М. Педагогіка мистецтва. Київ: Освіта України, 2008. 274 с.

16. Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання наказ МОН від 02.-08-2024 № 1093 Основні види: формувальне, підсумкове, державна підсумкова атестація (!) Тематичне – за потреби (для отримання інформації щодо рівня досягнення ОРН, визначених в окремому елементі програми). Результати ТО можуть бути використані для коригування освітнього процесу.

17. Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання наказ МОН від 02.-08-2024 № 1093.

18. Рубля, Т. Є., Рубля І. А. Образотворче мистецтво: підручник для 7 кл. загальноосвіт. навч. закл. Київ – Ірпінь : Перун, 2007. 206 с.

19. Рубля, Т. Є., Федун С. І. Образотворче мистецтво: підручник для 5 кл. загальноосвіт. навч. закл. Київ – Ірпінь : Перун, 2006. 142 с.

20. Рубля, Т. Є. Федун С. І. Образотворче мистецтво: підручник для 6 кл. загальноосвіт. навч. закл. Київ – Ірпінь : Перун, 2007. 192 с

21. Рудницька О. П. Педагогіка загальна та мистецька: навчальний посібник. Тернопіль, 2005. 360 с.

22. Трач С. К. Уроки образотворчого мистецтва. 3 клас: посібник для вчителя. Тернопіль : Навчальна книга - Богдан, 2006. 104 с.

23. Фесенко Л. В. Образотворче (візуальне) мистецтво. 5-7 класи: програма курсу. Тематичне планування. Розробки уроків. Харків : Ранок, 2004. 384 с.

24. Шалаєва Г. П. Вчимося малювати: посібник. Київ : Країна мрій, 2008. 224 с.

25. Шестобуз О. С. Образотворче мистецтво з методикою викладання в початкових класах : навч.-метод. посібник. Чернівці : ЧНУ, 2011. 140 с.

Допоміжна

1. Абрамович, С. Д., Тілло М. С., Чікарькова М. Ю. Культурологія: навч. посібник для студентів ВНЗ. Київ : Кондор, 2007. 348 с.
2. Веселкові барви на уроках образотворчого мистецтва: (на допомогу педагогічним працівникам загальноосвітніх та позашкільних закладів освіти). Харків : Ранок, 2005. 112 с.
3. Жорнова О. І. Теорія і методика формування культуротворчості. Запоріжжя: Дике поле, 2006. 416 с.
4. Зюзіна Т. Зарубіжні моделі використання мистецтва в системі загальної освіти. Мистецтво та освіта. 2011. Вип. № 4. С. 2–7.
5. Климова, Л. В., Ланіна І. В. Образотворче мистецтво. 2 кл.: плани-конспекти. Харків : Ранок, 2006. 95 с.
6. Кондрацька Л. Сучасні технології підготовки майбутніх учителів мистецтва. Мистецтво та освіта. 2003. Вип. № 2. С. 7–11.
7. Масол Л. Виховний потенціал мистецтва – джерело освітніх інновацій. Мистецтво та освіта. 2001. Вип. № 2. С. 28–35.
8. Масол Л. Концепція загальної мистецької освіти. Мистецтво та освіта. 2004. Вип. № 1. С. 2–5.
9. Масол Л. Новий стандарт мистецької освіти: науковий коментар до основних змін. URL: http://ippo.kubg.edu.ua/wp-content/uploads/2014/09/l.masol_.doc (дата звернення: 13.07.2022 р.).
10. Мельник, В. М. Український декоративний розпис на уроках образотворчого мистецтва : посібник для вчителів, учнів, студентів Тернопіль : Підручники і посібники, 2003. 64 с.
11. Мельник, В. М. Український декоративний розпис на уроках образотворчого мистецтва : посібник для вчителів, учнів, студентів Тернопіль : Підручники і посібники, 2011. 64 с.
12. Ночвінова, О. В., Марчук Ж. С., Хребто Т. С. .Образотворче мистецтво. 5 клас: тематичне планування та розробки уроків. Харків : Ранок, 2006. 192 с.
13. Ночвінова О. В., Марчук Ж. С., Хребто Т. С. Образотворче мистецтво. 5 клас: тематичне планування та розробки уроків. Харків : Ранок, 2008. 192 с.
14. Образотворче мистецтво. 3 кл. : плани-конспекти / Л. В. Климова, І. В. Ланіна, Л. І. Божко та ін. Харків : Ранок, 2006. 112 с.
15. Образотворче мистецтво 1-7 класи: навч.-метод. посіб. для вчителів / Г. А. Полякова, Л. І. Божко, О. О. Лейбіна та ін. Харків : Скорпион, 2001. 160 с.
16. Сердюк І. І., Семеніхіна С. М. Образотворче мистецтво. 6 клас: тематичне планування та розробки уроків. Харків : Ранок, 2006. 256 с. (Майстер-клас).
17. Сердюк І. І., Семеніхіна С. М. Образотворче мистецтво. 6 клас: тематичне планування та розробки уроків. Харків : Ранок, 2008. 256 с. (Майстер-клас).

18. Сердюк І. І., Сердюк Ф. М., Семеніхіна С. М. Образотворче мистецтво. 7 клас: тематичне планування та розробки уроків. Харків : Ранок, 2008. 272 с. (Майстер-клас).

19. Федун С. І., Чорний О. В. Українська художня культура. 10 клас : книжка для вчителя. Тернопіль : Мандрівець, 2011. 120 с.

20. Фесенко Л. В. Образотворче (візуальне) мистецтво. 5-7 класи: програма курсу. Тематичне планування. Розробки уроків. Харків : Ранок, 2004. 384 с.

21. Художня культура : підручник для 11 кл. загальноосвіт. навч. закладів; рівень стандарту / Н. Є. Миропольська, Л. М. Масол, Е. В. Белкіна, О. В. Гайдамака ; за заг. ред. Н. Є. Миропольської. Харків : Ранок, 2011. 175 с.

22. Художня культура України : навч. посібник для загальноосвіт. навч. закладів України / Л. М. Масол, С. А. Ничкало, Г. І. Веселовська, О. І. Оніщенко ; за заг. ред. Л. М. Масол; Інститут проблем виховання АПН України. Харків : Ранок, 2010. 239 с.

23. Шалаєва Г. П. Вчимося малювати: посібник. Київ : Країна мрій, 2008. 224 с.

24. Трач С. К. Уроки образотворчого мистецтва. 1 клас: посібник для вчителя. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2005. 112 с.

25. Трач С. К. Уроки образотворчого мистецтва. 2 клас : посібник для вчителя. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2005. 96 с.

26. Трач С. К. Уроки образотворчого мистецтва. 3 клас : посібник для вчителя. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2007. 104 с.

27. Трач С. К. Уроки образотворчого мистецтва. 4 клас: посібник для вчителя. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2006. 120 с.

28. Шмагало Р. Мистецька освіта в Україні середини ХІХ -середини ХХ ст.: структурування, методологія, художні позиції: монографія. Львів: Українські технології, 2005.

29. <https://imzo.gov.ua/model-ni-navchal-ni-prohramy/>

30. [Електронна бібліотека \(imzo.gov.ua\) https://lib.imzo.gov.ua/](https://lib.imzo.gov.ua/)